

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/788/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1513222723
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Chalupka
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2016:1513222723.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Chalupku a členov senátu JUDr. Juraja Považana a JUDr. Janky Richterovej v právnej veci navrhovateľa: Dopravný podnik Bratislava, akciová spoločnosť, IČO: 00 492 736, so sídlom: Olejkárska 1, Bratislava, zastúpeného advokátom: JUDr. Vladimírom Kánom, Námestie Martina Benku 9, Bratislava, proti odporcovi: D. J.Á., R.: XX.XX.XXXX, T. D.: T. X/A, D., zastúpený opatrovníčkou A. N., pracovníčkou Okresného súdu Bratislava V, o zaplatenie 50,50 eura s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V, č.k.: 15C/194/2014-28 zo dňa 10.07.2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi **s a n e p r i z n á v a** náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh navrhovateľa na zaplatenie 50,50 eura s príslušenstvom zamietol. Odporcovi nepriznal náhradu trov konania.

Súd prvého stupňa napadnutý rozsudok po právnej stránke odôvodnil podľa § 9 písm. b/, § 12 ods. 4, § 14 ods. 3 zákona č. 168/1996 Z. z., čl. VIII zákona č. 102/2014 Z. z. a § 108, § 122 ods. 2 a § 760 Obč. zákonníka a čl. VIII zákona č. 102/2014 Z. z. a vecne tým, že navrhovateľ sa návrhom podaným na súd dňa 01.07.2013 ako dopravca domáhal proti odporcovi zaplatenia cestovného vo výške 0,50 eura a sankcie 50,- eur z dôvodu, že odporca použil dňa 14.04.2011 na linke č. 68 jeho dopravný prostriedok bez platného cestovného lístka.

Odporca sa k návrhu navrhovateľa nevyjadril.

Súd prvého stupňa vykonal dokazovanie oboznámením návrhu, hlásením revízora o porušení tarifných a prepravných podmienok zo dňa 14.04.2011, výzvou na zaplatenie zo dňa 13.6.2011 a ustálil skutkový stav, podľa ktorého mal listinami preukázané, že odporca dňa 14.04.2011 o 10,11 hod cestoval dopravným prostriedkom navrhovateľa, autobusom - linkou č. 68, pričom sa na požiadanie revízora nepreukázal platným cestovným lístkom.

Ďalej súd prvého stupňa uviedol, že v § 108 Obč. zákonníka je stanovená jednoročná premlčacia doba na uplatnenie práva z prepravy. Toto zákonné ustanovenie platí pre všetky práva vzniknuté z osobnej a nákladnej prepravy (§ 760 až § 773 Obč. zákonníka) s výnimkou práva na náhradu škody v zmysle § 764 Obč. zákonníka. V jednoročnej premlčacej dobe v zmysle § 108 Obč. zákonníka sa teda premlčuje nielen nárok dopravcu na cestovné vyplývajúci z § 760 Obč. zákonníka ale i jeho nárok na úhradu za

nepreukázanie sa platným cestovným lístkom v zmysle zákona č. 168/1996 Z.z.. I tento nárok totiž patrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Obč. zákonníka i keď v tomto ustanovení nie je výslovne uvedený.

Zákon č. 168/1996 Z.z. účinný do 28.02.2012 (zrušený zákonom č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave účinný od 01.03.2012) - je verejnoprávnym predpisom, ktorý okrem iného upravuje aj vzťahy medzi cestujúcim a dopravcom, teda občianskoprávne vzťahy. Keďže tento zákon neupravuje premlčanie nároku dopravcu na úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom (§ 9 písm. b/ v spojení s § 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z.z.), treba otázku premlčania tohto nároku posúdiť v zmysle § 853 Obč. zákonníka na základe analógie legis podľa tých ustanovení Obč. zákonníka, ktoré upravujú vzťahy obsahom a účelom najbližšie. Takýmto ustanovením Obč. zákonníka je práve § 108. Zákon č. 168/1996 Z.z. neupravuje začiatok plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva na cestovné a na úhradu za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom, preto treba použiť § 563 Obč. zákonníka a dlžník - cestujúci je teda povinný dlh splatiť prvého dňa po tom, ako ho veriteľ - dopravca o plnenie požiadal. Takýmto dňom teda nastáva splatnosť dlhu a týmto dňom bolo možné právo vykonať podaním žaloby na súd.

Súd prvého stupňa ďalej skonštatoval, že právo z prepravy uplatňované v tomto konaní bolo možné uplatniť prvý raz dňa 16.04.2011. Premlčacia doba 1 roka teda uplynula dňom 16.04.2012. Nakoľko návrh na začatie konania bol doručený súdu navrhovateľom až dňa 01.07.2013, bol nepochybne podaný po uplynutí zákonnej jednoročnej premlčacej doby podľa ust. § 108 Obč. zákonníka. Súd s poukazom na zákonné ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa zavedené do tohto zákona zákonom č. 102/2004 Z.z. s účinnosťou od 1.5.2014, aj bez námietky odporcu prihladol na premlčanie nárokov navrhovateľa a dospel k záveru, že navrhovateľovi ako poskytovateľovi prepravných služieb nie je možné uplatnené premlčané právo priznať a preto návrh v celom rozsahu zamietol.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie navrhovateľ. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podané odvolanie odôvodnil odvolacím dôvodom podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. tým, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. S poukazom na § 5b a § 29b zákona č. 250/2007 Z. z. mal za to, že súd prvého stupňa porušil jeden zo základných princípov právneho poriadku Slovenskej republiky- princíp retroaktivity, čím malo dôjsť k porušeniu zásady právnej istoty a tiež čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, keď s inštitútom právnej istoty v právnom štáte je spojená požiadavka ochrany dôvery občanov v právny poriadok. Podľa § 100 ods. 1 Obč. zákonníka totiž na premlčanie možno prihladiť len na námietku dlžníka. Zo strany súdu prvého stupňa tak nebolo možné použiť zákon o ochrane spotrebiteľa v časti § 5b z dôvodu absencie prechodných ustanovení, nakoľko návrh na vydanie platobného rozkazu bol na súd podaný pred dňom účinnosti novely zákona o ochrane spotrebiteľa, t.j. pred dňom 01.05.2014.

Navrhovateľ ďalej poukázal na § 760 Obč. zákonníka, podľa ktorého zmluvou o preprave vzniká právny vzťah medzi dopravcom a cestujúcim, pričom preprava osôb je služba poskytovaná cestujúcim, ktorá spočíva v preprave predmetu (veci) a osoby dopravným prostriedkom do miesta určenia riadne a včas, za určené cestovné. Občiansky zákonník obsahuje iba základnú úpravu vzťahov vznikajúcich pri rôznych druhoch a spôsoboch prepravy; podrobnejšia úprava je ponechaná osobitným predpisom, v tomto prípade zák. č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave. Ďalej poukázal na § 9 písm. b/, § 11 ods. 1 písm. d/, § 14 ods. 2 zákona o cestnej doprave a čl. 6 ods. 2, ods. 3 Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave. Mal za to, že povinnosť odporcu zaplatiť navrhovateľovi úhradu vznikla podľa § 9 písm. b/, § 11 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 14 ods. 2 zákona o cestnej doprave a táto úhrada za nepreukázanie sa cestovným lístkom nepatrí medzi práva z prepravy podľa § 760 Obč. zákonníka. Obč. zákonník stojí na princípe premlčania so všeobecnou premlčacou dobou, ktorá sa použije všade tam, kde pre jednotlivé práva týmto zákonom či iným predpisom nie je ustanovená premlčacia doba. Zákon o cestnej doprave neustanovuje premlčaciu dobu za nezaplatenie úhrady pri cestovaní bez cestovného lístka a preto je potrebné použiť § 101 Obč. zákonníka, čo znamená, že pohľadávka vo výške 50 eur nebola v čase podania návrhu na vydanie platobného rozkazu premlčaná. Na podporu svojho záveru navrhovateľ poukázal aj na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave vo veciach vedených pod sp. zn. 15Co/67/2011 a sp. zn. 14Co/216/2011, v ktorých odvolací súd rozhodoval v skutkovo totožných veciach, pričom v oboch prípadoch odvolaniu navrhovateľa vyhovel.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Odvolačný súd preskúmal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 212 ods. 1 O. s. p. v znení účinnom od 1. júna 2014, túto prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., keďže pre nariadenie pojednávania neboli dané zákonné podmienky vyplývajúce z ustanovenia § 214 ods. 1 O. s. p. (nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, súd prvého stupňa nerozhodol bez nariadenia pojednávania, nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a nevyžadoval to dôležitý verejný záujem) a rozsudok verejne vyhlásil dňa 31. mája 2016 podľa § 211 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O. s. p., pričom o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli účastníci a ich právni zástupcovia upovedomení zákonným spôsobom.

Súd prvého stupňa vo veci samej riadne zistil skutkový stav veci, vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 120 ods. 1 O. s. p.) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 132 O. s. p.) a na ich základe dospel k správny skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 157 ods. 2 O. s. p.).

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa absenciu úpravy premlčania práva dopravcu na cestovné a sankčnú úhradu správne riešil podľa ust. § 853 Obč. zákonníka prostredníctvom analógie legis, t. j. podľa tých ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. S prihliadnutím na právny základ uplatneného nároku, ktorým je porušenie podmienok vyplývajúcich zo zmluvy o preprave, je aj podľa odvolacieho súdu takýmto ustanovením práve ust. § 108 Obč. zákonníka upravujúce premlčanie práv z prepravy. Premlčanie navrhovateľom uplatneného nároku bolo preto správne posúdené podľa § 108 Obč. zákonníka upravujúceho premlčanie práv vzniknutých z osobnej a nákladnej dopravy s výnimkou práva na náhradu škody (§ 760 až 776 Obč. zákonníka). Súd prvého stupňa pritom správne prihliadal na premlčanie nároku navrhovateľa z úradnej povinnosti podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

V súvislosti s odvolacou námietkou navrhovateľa, podľa ktorého mal súdom prvého stupňa dôjsť k porušeniu princípu právnej istoty a zákazu retroaktívneho pôsobenia právnych predpisov, kedy na premlčanie nároku navrhovateľa podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. súd prihliadol bez vznesenej námietky premlčania, odvolací súd poukazuje na stanovisko Krajského súdu v Bratislave zo dňa 05.02.2015, podľa ktorého „ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinné od 1.5.2014 je možné aplikovať aj na konania začaté pred jeho účinnosťou, t.j. aj na konania začaté pred 1.5.2014“. Krajský súd predmetné stanovisko prijaté v zmysle § 17 ods. 3 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch odôvodnil tým, že napriek tomu, že samotné premlčanie má hmotnoprávny charakter, procesná povaha citovaného ustanovenia § 5b vyplýva z jeho samotného znenia, ktoré ustanovenie normuje predovšetkým a najmä procesnú činnosť orgánu rozhodujúceho o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy. Na jeho základe sa súdu ako orgánu rozhodujúceho o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, ukladá povinnosť v súdnom konaní z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie v spotrebiteľských veciach, teda ide o konkrétny procesný postup súdu v konaní, čo nasvedčuje procesnoprávnemu charakteru ustanovenia. Keďže ide o procesné ustanovenie, v prípade absencie prechodného ustanovenia platí, že súd postupuje podľa právneho stavu účinného v čase rozhodovania súdu. Preto ak v čase rozhodovania súdu vo veci je účinné ustanovenie § 5b citovaného zákona, súd je povinný ho aplikovať, i keď sa súdne konanie začalo skôr, t.j. pre účinnosťou zákona. S právnym názorom uvedeným v predmetnom stanovisku sa plne stotožňuje aj odvolací súd, z ktorého dôvodu vzhľadom na procesnú povahu cit. ustanovenia zákona č. 250/2007 Z. z. odvolacej námietke navrhovateľa nebolo možné vyhovieť.

Pri ustálení začiatku plynutia premlčacej doby súd prvého stupňa vychádzal z ust. § 563 Obč. zákonníka, podľa ktorého ak čas plnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadala. Z obsahu spisu má odvolací súd však zrejmé, že odporca bol na úhradu cestovného a sumy vo výške 50,- eur vyzvaný priamo na mieste pri kontrole pracovníkom navrhovateľa dňa 14.04.2011. Premlčacia doba však začala plynúť nasledujúci dňa po výzve revízora na úhradu predmetného nároku, a teda dňa 15.04.2011,

pričom táto uplynula dňa 14.04.2012. Návrh navrhovateľa podaný dňa 01.07.2013 tak bol nepochybne podaný po uplynutí premlčacej doby podľa § 108 Obč. zákonníka.

Vo vzťahu k rozhodnutiam Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15Co/67/2011 a sp. zn. 14Co/216/2011, na ktoré v odvolaní poukazoval navrhovateľ, odvolací súd uvádza, že s právnymi názormi v nich prezentovanými sa nestotožňuje, a tieto nie sú pre iný odvolací senát právne záväzné. Súčasne poukazuje na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave napr. sp. zn. 9Co/168/2014, 4Co/10/2014, 6Co/156/20014, 8Co/507/2014, ktoré k otázke premlčania práva dopravcu na cestovné a sankčnú úhradu zaujali rovnaké stanovisko ako bolo prijaté odvolacím senátom 5Co.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 1 O. s. p., § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p. a v odvolacom konaní úspešnému odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si náhradu trov neuplatnil.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.